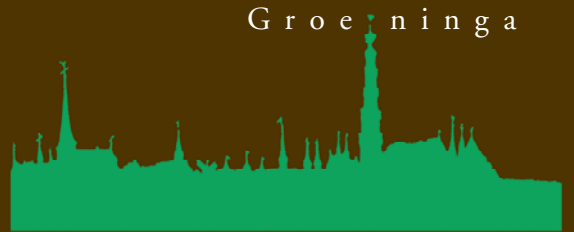

JAARGANG 29
DECEMBER 2014
NUMMER 79

G r o e n i n g a

VRIENDENBULLETIN

STICHTING VRIENDEN VAN DE STAD GRONINGEN

Colofon

Redactie:

Drs. P. J. E. Bootsma
 Dr. T. van der Meulen
 Ir. T. H. J. Sleyfer
 Drs. M. J. A. Vooijs

Lay-out

C. Weis, Groningen

Druk:

K. Woning, Groningen

Redactieadres:

Haddingestraat 24,
 9711 KD Groningen,
 050 - 318 16 45

Afbeelding omslag:

Eerste prijs
 Fotowedstrijd:
Sfeerbeeld Groningen I:
Oosterkade
 FOTOGRAAF ERIC VETH

Kopijdatum

nummer 80:
 1 februari 2015

Kopij aanleveren
 in Word,
 foto's als JPEG,
 Tiff of EPS.

ISSN 1384-8607

Inhoudsopgave:

<i>Thomas Sleyfer</i> Van de voorzitter	1
Poster Lustrumdebat	2
<i>Tom van der Meulen</i> Verslag debatavond 27 november 2014	3
<i>Jury fotowedstrijd</i> Juryrapport	5
Foto's Fotowedstrijd	7 t/m 10
<i>Thomas Sleyfer</i> 30 jaar vrienden	11
<i>Pieter Bootsma</i> Een avondje Ruimte en Wonen	13
Activiteiten	16
Groningana	17

G r o e n i n g a

BOEKHANDEL GODERT WALTER

oude ebbingestraat 53 - 9712 hc groningen - 050-312 25 23 - info@godertwalter.nl - www.godertwalter.nl

Groningen van boven – Groningen from the sky

Koos Boertjens – fotografie €18,98

Een prachtig uitgevoerd boek met mooie luchtfoto's van de stad en provincie Groningen, met teksten in het Nederlands en in het Engels. De indeling van het boek is thematisch, natuur, wonen, werk en ontspanning komen aan de orde. Ook is er aandacht voor problemen en uitdagingen waar de provincie voor staat, zoals krimp en aardbevingsschade. Een ideaal cadeau- en kijkboek over de provincie, stad en ommelanden.

Rurale Metropool

Meindert Schroor € 20,00

Een historische studie vanuit een geografische invalshoek naar de ontwikkeling van het inwonertal van de stad Groningen gedurende de zeventiende en achttiende eeuw. Onderzocht is het aantal huwelijken, geboorten en de sterfte, en het verloop van de migratie naar de stad Groningen.

Ook naar de beroepenstructuur van Groningen aan de hand van belastingkohieren, burgerboeken en gilderrollen is gekeken en de samenhang tussen bepaalde beroepscategorieën en herkomstgebieden. Tenslotte geeft deze studie een analyse van de financiële huishouding van het stadsbestuur.

Werkman – Leven & Werk

Anneke de Vries, Jikke Spek, Doeke Sijens, Marietta Jansen €29,95

Drukker en schilder, zakenman en dichter, vader en bohemien, Groninger en avant-gardist – Hendrik Nicolaas Werkman (1882-1945) is het allemaal. In 1908 richt hij een drukkerij op in de stad Groningen.

Pas nadat zijn bedrijf begin jaren 20 bijna failliet is gegaan ontwikkelt hij zijn kunstenaarstalent, gestimuleerd door Kunstkring De Ploeg.

In dit boek wordt het werk van Hendrik Nicolaas Werkman voor het eerst volledig in de context van zijn roerige leven geplaatst, met behulp van prachtige illustraties en veel biografisch materiaal.

Dicht bij huis - Het Groningen van Cornelis Jetses

Bob Verschoor €19,95

De Groningse illustrator Cornelis Jetses (1873-1955) is bij de meeste Nederlanders bekend als de artistieke vader van het leesplankje 'aap, noot, Mies' en de kleuters 'Ot en Sien'. Jetses is op 12-jarige leeftijd naar de kunstacademie Minerva gegaan om in de avonduren zijn artistieke talenten te ontwikkelen. In een onlangs opgedoken schriftje beschrijft hij zijn jeugdherinneringen in de Grote Leliestraat, in die tijd een straat in een van de armere wijken van Groningen. Dit biedt ook een uniek kijkje in de leefwereld van de Stadlers eind negentiende eeuw. De stad is dan volop in ontwikkeling, de wallen worden geslecht en Groningen is aan het veranderen in een moderne industriestad. Veel oude zaken zoals de 'water- en vuurhandel' en de 'porder' verdwijnen uit het straatbeeld. In dit boek uiteraard ook veel schitterende illustraties van de hand van Jetses zelf.

De Nieuwe Kerk 1664-2014 – Opvattingen veranderen, kennis vermeerdert

Diverse auteurs €25,00

In 2014 is het 350 jaar geleden dat de Nieuwe Kerk in Groningen in gebruik genomen werd, na een bouwtijd van vier jaar. Het kerkgebouw was het meest kloeke gebouw dat in de stad Groningen in de zeventiende eeuw verrees. In dit jubileumboek onder meer aandacht voor de uitbreiding van de stad in de zeventiende eeuw en de bouw van de Nieuwe Kerk, de ontwikkelingen rond het Nieuwe Kerkhof, een groot aantal 'interieurschatten' als de preekstoel, het raadsgestoelte, de glas-in-loodramen, het avondmaalgerei en doopvont en de verschillende orgels die in de Nieuwe Kerk geklonken hebben.

Hervonden stad 2014

diverse auteurs €13,50

Het jaarlijkse overzicht van archeologisch en bouwhistorisch onderzoek en restauraties in het voorgaande jaar in de gemeente Groningen. Met interessante artikelen over o.a. Middeleeuwse stadspoorten, het Prinsenhof, het Noorderplantsoen en de vondsten bij het Forum.

DONATEUR WORDEN
BESTUURSSAMENSTELLING
DE DOELSTELLINGEN

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Bestuurssamenstelling

Drs. P. J. E. Bootsma
M. L. Hintzbergen
Mr. drs. J. van der Laan
(*penningmeester*)
Drs. E. M. Meisner
Dr. T. van der Meulen
Ir. T. H. J. Sleyfer
(*voorzitter*)
Mr. C. Slothouber
Drs. M. J. A. Vooijs
Drs. D.-A. Walsma
C. J. A. Wessels,
(*secretaris*)

De Stichting Vrienden van de Stad Groningen,

De stichting is opgericht in 1984 en komt op voor de ruimtelijke kwaliteit van de stad Groningen.

De doelstellingen zijn kort samengevat:

- Wij zetten ons in voor een goede ruimtelijke kwaliteit. Dat betekent dat zowel gebruikswaarde, belevingswaarde als de toekomstwaarde gewaarborgd worden.
- Rekening houdend met hedendaagse en zo mogelijk toekomstige ontwikkelingen zetten we in op het respectvol benaderen van de historisch gegroeide architectonische en stedenbouwkundige inrichting van de ruimte.
- Onze aandacht gaat vooral uit naar de binnenstad (gebied binnen de voormalige stadswallen). Het handhaven en verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit is daar een extra lastige opgave, terwijl dit gebied wel bepalend is voor de identiteit van de stad als geheel.

Hoe willen we dat bereiken?

- Door bij te dragen aan de meningsvorming over architectuur en openbare ruimte d.m.v. het organiseren van lezingen, debatten en excursies
- Door het volgen van en reageren op ontwikkelingen.

Hoe wordt u donateur?

U kunt u als donateur van de Vrienden van de Stad Groningen opgeven bij onderstaand correspondentieadres

Postbus 296
9700 AG Groningen

of via de website:
www.vriendenstadgroningen.nl

Bank: NL06 INGB 0000 4473 73

Minimum donatie
€ 15,00 per jaar

G r o e n i n g a

Van de voorzitter

Het lustrum zit erop. Ik geloof dat ik mag zeggen dat we er met een goed gevoel op kunnen terugkijken. Ik wil daarbij nadrukkelijk mijn dank uitspreken voor de organisaties die dit mede voor ons hebben mogelijk gemaakt: Huis van de Groninger Cultuur en fotozaak Sipkes.

We hadden drie onderdelen: het lustrumboek, de fotowedstrijd en de debatavond. Ons lustrumboek 'Plekgebonden bouwen aan de binnenstad van Groningen', is geschreven door Jan Giezen. Een klein maar mooi uitgevoerd en zeer leeswaardig boek waarin in heldere taal en met mooie voorbeelden duidelijk wordt gemaakt hoe in de historische binnenstad de afgelopen dertig jaar is gebouwd en hoe dat naar onze mening zou moeten. Het is dan ook vooral een inhoudelijk interessant boek. Wat het boek extra interessant maakt is de ingevoegde DVD waarop de ontstaansgeschiedenis van de stad wordt verbeeld. Het boek is ook door de pers opgemerkt; er heeft een uitgebreid artikel gestaan in het Dagblad van het Noorden en we zijn er ook mee op Radio Noord geweest.

Bij de fotowedstrijd waren er jammer genoeg minder inzendingen dan bij de vorige lustra, maar de kwaliteit was uitstekend.

De debatavond is naar mijn mening ook prima verlopen. De inleidingen gaven heel wat stof waar we als bestuur zeker nog over zullen nadenken.

Op de debatavond kregen de aanwezigen na de inleidingen gelegenheid om te reageren. Uit die reacties bleek hoe burgers langzamerhand steeds meer problemen hebben met ontwikkelingen waar ze geen greep op hebben, maar die hun wel direct

treft: het bijna ongebreideld bouwen bovenop bestaand panden ('optoppen') en volbouwen van achter-terreinen ten behoeve van studenten. Het wordt niet alleen gevoeld als een fysieke aantasting van de omgeving, maar ook als een aantasting van het leefmilieu. Studenten hebben nu eenmaal een heel ander leefpatroon dan 'normale burgers'. Gelukkig onderkent de gemeente dit probleem. De nieuwe bestemmingsplannen geven - o.a. op aandrang van ons - dan ook minder ruimte voor dergelijke ontwikkelingen. Zelfs hebben we afgelopen dagen in de krant kunnen lezen dat de gemeente veel strenger wil zijn en minder vergunningen voor dit soort plannen wil afgeven. Wethouder Roeland van der Schaaf gaf dat ook al aan op onze lustrumavond. We starten nu de volgende vijf jaar. Dat zal gebeuren onder leiding van Tom van der Meulen. Hij zal mij per 1 januari a.s. opvolgen als voorzitter en met nieuw elan ons bestuur leiden. Deze 'van de voorzitter' is dus de laatste van mijn hand. Ik heb met veel plezier zes jaar het voorzitterschap gedaan. Ik hoop dat u ons met even veel plezier hebt gevolgd bij onze activiteiten. Ik wens u het beste in uw persoonlijk leven en met kerst en nieuwjaar voor de deur goede feestdagen en een voorspoedig 2015. Tenslotte spreek ik de wens uit dat u ons werk blijft steunen, en dat u zoveel mogelijk vrienden en kennissen donateur maakt. Onze mooie stad kan een positief-kritische houding niet ontberen is mijn overtuiging.

Ik hoop dat u weer met veel plezier dit nummer leest, waarin veel aandacht voor de viering van het zesde lustrum.

Leegstand? Festivalterrein?

Onbewoonbaar?

Komt het wel goed met de binnenstad?

De Vrienden van de stad Groningen organiseren ter gelegenheid van hun 6e lustrum een debat over de toekomst van de Groninger binnenstad.

Sprekers:

Ed. F. Nozeman, hoogleraar vastgoedontwikkeling FRW, RUG

Roeland van der Schaaf, wethouder,

Dolf Stelpstra, Groningen City Club

Mark Sekuur, Groningen Talent Group

Na de pauze **discussie**

27 november, 20.00 uur Doopsgezinde Kerk,

Oude Boteringestraat 33. Toegang vrij.

Vanaf 19.15 uur inloop in de kerk

19.30 uur: uitslag **fotowedstrijd**.

Verslag debatavond 27 november 2014

Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan organiseerden de Stichting Vrienden van de Stad op 27 november 2014 een debatavond over *De toekomst van de Binnenstad*. Prof Ed. F. Nozeman, hoogleraar vastgoedontwikkeling aan de RUG, leidde dit thema in.

Daarna reageerden Roeland van der Schaaf, wethouder ruimtelijke ordening, Dolf Stelpstra, bestuurslid van de Groningen City Club en portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening en Mark Sekuur, sociaal geograaf en lid van de Groningen Talent Group. De leiding van de avond was in handen van Nick Hartstra van “de Voorzitters”.

Hier volgt een korte samenvatting van hun verhalen.

Bijdrage Ed Nozeman

Hoewel volgens onderzoek van Locatus Groningen achterblijft in de ontwikkeling van het aantal passanten bij vergelijkbare Nederlandse (binnen)steden (tussen 2003 en 2014 is de afname landelijk 4%, voor Groningen is dat percentage 40 %) vertaalt dit achterblijven zich niet in een relatief grote leegstand in de binnenstad. Voor alle duidelijkheid: passanten zijn alle individuen die een bepaald meetpunt in een binnenstad veelal het drukste punt passeren ongeacht leeftijd of andere persoonskenmerken, en ook ongeacht motief: koopmotief, op weg naar huis of werk etc.

Structurele ontwikkelingen, waarmee de binnenstad te maken zal krijgen, zijn toe te delen aan demografische, economische, dan wel maatschappelijke transitie:

Demografische transitie: verdere groei van de stad Groningen verwacht tot 228.000 inwoners in 2025. Hoewel deze groei ten dele wordt afgezwakt door krimp in de regio betekent het per saldo wel versterking van het draagvlak voor voorzieningen in de binnenstad. Het aantal huishoudens zal nog sterker groeien, het aantal ouderen blijft in verhouding klein. Dit betekent een gunstig perspectief voor de afzet van goederen en diensten gericht op jonge huishoudens.

Economische transitie: de kenniseconomie zal zich verder ontwikkelen, op de arbeidsmarkt ontstaat een tweedeling van goed verdienenden en een grote groep laagbetaalde flexwerkers.

Naarmate Groningen in staat blijkt de beter betaalde werkgelegenheid te behouden/uit te breiden en kenniswerkers aan de stad te binden is dat een extra steun voor de binnenstad.

Maatschappelijke transitie: wijzigingen in waardering van bezit. Men is uit op ‘kwaliteitsevents’, bijzondere ervaringen. Meer tijd zal worden doorgebracht voor tv en met internetgebruik. Het winkelgedrag zal gedifferentieerder worden, multicultureler, zo men wil. Andere aspecten van het vrijetijdsgedrag veranderen evenzeer (belangstelling voor concerten, voor sport in verenigingsverband, voor uitgaan zoals stedentrips) wat een functie van een stadscentrum als ‘belevingscentrum’ in de kaart speelt.

Het winkelapparaat in binnensteden zal indikken, aanloopstraten zullen leegstand gaan vertonen, (in Groningen nu al zichtbaar in Nieuwe Ebbinge-, Steentilen Gelkingestraat), tenzij effectief kan worden opgetreden via tijdelijke invulling (pop-up stores) of omzetting naar

Ed Nozeman

andere functies. Evenzogoed: Groningen kent niet een significant grotere leegstand dan vergelijkbare steden in Nederland met tenminste 400 winkels in het centrumgebied.

Bijgaande tabel geeft een overzicht.

Leegstand in centra (%)	2005	2010	2014
Utrecht	3	4	3
Groningen	6	6	7
Breda	9	5	11
Haarlem	3	3	5
Arnhem	4	8	11
's-Gravenhage	7	7	8
's-Hertogenbosch	5	6	6
Eindhoven	8	9	11
Maastricht	7	9	9
Alkmaar	5	6	9
Nijmegen	5	6	10
Amsterdam	2	2	2
Leeuwarden	6	9	12
Dordrecht	11	8	13
Hilversum	8	9	12
Leiden	4	6	7
Rotterdam	5	5	11
Gemiddeld	5	6	7

Qua beleid zijn twee strategieën denkbaar:

'go with the flow', zien wat er van komt. Reactief en hooguit faciliterend overheidsbeleid, geen inspirerende visie, geen vermogen om partijen te binden, weinig daadkracht om complexe problemen op te lossen. Beleid is gericht op korte termijn oplossingen (brandjes blussen, pappen en nathouden), loopt achter de feiten aan, men is niet bereid tot experimenten of:

met ambitie interveniëren, een proactief overheidsbeleid. Vereist precies het tegenovergestelde van 'go with the flow'.

De lokale overheid ontwikkelt een inspirerende visie op de gehele binnenstad gebaseerd op een gedegen analyse, weet betrokken partijen om de tafel te krijgen en tot gezamenlijke actie te brengen, zet passende instrumenten in, gunt andere partijen ook de credits van succes. Dit laatste zal koorddans worden gezien de tegengestelde belangen. Het betekent ook een duidelijke zonering, waar een bepaalde functie prioriteit geniet. (Gelet op de discussie met de zaal ervaren de schilwijken duidelijk nadelen van de nabijheid tot de binnenstad. Daar zal bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen rekening mee moeten worden gehouden.)

Roeland van der Schaaf

Bijdrage Roeland van der Schaaf

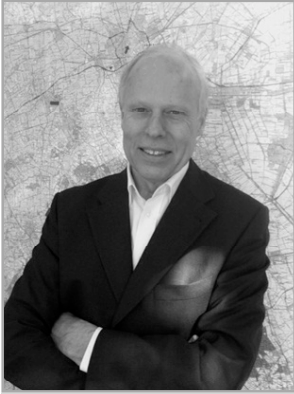
De toekomst is onzeker, maar de gemeente zal een actief beleid gaan voeren (en doet dat nu ook al). De gemeente kiest niet alleen voor de markt waarbij alles op zijn beloop wordt gelaten maar

wil samen met betrokkenen (bewoners, ondernemers) tot beleid met draagvlak komen. De gemeente zet in op drie thema's:

1. Toenemende druk op de ruimte. Dit vraagt een nieuwe formulering van beleid; na het Verkeerscircuitatieplan (VCP) in de jaren zeventig, Binnenstad Beter in de jaren negentig (met de gele steentjes) is nu een nieuwe 'beleidskapstok' in voorbereiding/ontwikkeling. Urgentie daarvan wordt ingegeven door druk op de binnenstad: bezoekers, studenten, bewoning (optopping), fietsen, bussen en dergelijke. Ideeën worden onder meer via Letsgro ontwikkeld.

2. Programmering. Binnenstadsbeleving wordt niet alleen 'gedragen' door het organiseren van evenementen. Er wordt breder ingezet: kwaliteit, diversiteit, en multifunctionaliteit zijn de trefwoorden.

3. Kamerbewoning: de grenzen van bewoning door studenten zijn bijna bereikt, deels al overschreden. Hier moet nieuw beleid worden ontwikkeld. Tot slot een opmerking over het A-kwartier: de prostitutie zal uit deze wijk verdwijnen, het wordt een woongebied met een gemengd karakter.

Dolf Stelpstra

Bijdrage Dolf Stelpstra

De vraag is of Groningen alleen moet inzetten op zijn functie als koopcentrum of, ruimer, zich moet gaan ontwikkelen als belevingscentrum. Dat laatste proces is al gaande en dat moet ook wel om de concurrentie van internet, tv en huishoudelijke genoeglijkheid aan te kunnen. Je gaat naar de stad voor de beleving en niet meer om dat ene product te kopen. Dat laatste kan via internet gemakkelijker en wordt ook nog gratis afgeleverd. Groningen is centrumstad van het noorden, de concurrenten zijn niet Leeuwarden of Assen, maar eerder Zwolle. GCC is actief in het aantrekkelijk maken van Groningen: bloemetjesmarkt, feestverlichting, evenementen als *Swinging Groningen*, Citybus, Marketing Groningenfonds FOG (Fonds ondernemend Groningen) en dergelijke komen uit de koker van de ondernemersclub. Via laatstgenoemd fonds is onlangs € 550.000 verdeeld over 42 projecten voor 2015 met een totale begroting van € 2,8 miljoen. Beoogd wordt hiermee ondernemers te stimuleren in hun gebied te investeren.

Er is sprake van een veranderend winkelbestand: verdringing van winkels op de duurste plekken omdat internationale retailketens de beste plekken op A1-locaties willen. De huurprijzen van die plekken zijn dan ook niet gezakt maar blijven stationair, soms zelfs is er een lichte stijging. In de Randstad doet dit fenomeen veel sterker van zich spreken. Als Groningen nog beter op de kaart wordt gezet, bijvoorbeeld door de *Fly over* (kabelbaan) dan zal dat een enorme stimulant zijn om de stad te bezoeken, ook van ver: "gewoon een dagje Groningen". Meer consumenten naar Groningen speelt die internationale ketens in de kaart en dat wil de GCC bevorderen. Niets doen is geen optie.

De huren gaan op dit moment vooral op B2 en C-winkelstand omlaag (gevolg van

Mark Sekuur

Juryrapport Fotowedstrijd 2014 Ruimte in de Stad

De jury spreekt haar waardering uit dat de Vrienden van de Stad Groningen bij haar zesde lustrum opnieuw een fotowedstrijd hebben georganiseerd. Onze mooie, oude en zich steeds vernieuwende

de crisis en het opkomen van internetwinkelen). De leegstand leidt niet alleen tot flexibilisering van het ruimtegebruik, *pop-up stores*, maar ook zijn er nieuwe initiatieven. Het afgelopen jaar (vanaf januari 2014) is veel leegstand weer ingevuld.

De grote vraag is hoe de binnenstad aantrekkelijk voor ouderen (babyboomers met vaak grote koopkracht) blijft. De gemeente wil de bussen de binnenstad uit, wat de GCC toejuicht. Dan moet er wel aandacht zijn om de minder kwieke mensen in de binnenstad te vervoeren: rollende trottoirs, segways, golfkarretjes. Van belang is in te zetten op groei.

Parkeren moet uiteindelijk naar het 0-tarief; er moet naar een alternatief exploitatie- en financieringsmodel gezocht worden. De kabelbaan moet over 5 à 6 jaar operationeel zijn. Zo wordt Groningen nog aantrekkelijker voor een groter publiek: het Amsterdam van Noord Nederland!

Bijdrage Mark Sekuur

Groningen moet inzetten vanuit zijn identiteit, niet de vergelijking met andere steden is bepalend maar wat je zelf bent: doe wat in je zit, 'volg je dna'. In de binnenstad vraagt de druk op de ruimte om het wonen boven winkels te bevorderen, bijvoorbeeld door studenten.

Bedenk dat een binnenstad een multifunctioneel complex is, met als kernfunctie: ontmoeting. Wat dat betreft is de tribune op de markt een icoon. Zet niet in op lange termijnvisies, die worden toch achterhaald door ontwikkelingen, maar experimenteer, denk niet in groot-schalige projecten en blauwdrukken maar volg ontwikkelingen die je probeert met experimenten een 'twist' te geven.

Wees flexibel, creatief en experimenteel!

Na de pauze werd er met de sprekers gedebatteerd.

stad verdient het om met creatieve ogen gezien te worden. Dat 14 fotografen hebben nagedacht om het thema Ruimte in de Stad in allerlei facetten te verbeelden, is verheugend.

Eerste prijs

Sfeerbeeld Groningen: Oosterkade

fotograaf: *Eric Veth*

Een prachtig, sfeerrijk en afwisselend beeld van de Oosterkade. Het beeld is fraai gecomponeerd: de zware keien op de voorgrond tussen perspectivisch sterke lijnen, het zonlicht dat gefilterd wordt door het prille groen van de bomen, de frêle toren van de Sint Jozefkathedraal. De beide fietsers brengen beweging in het overigens statische beeld. De ruimte in het beeld wordt gevuld.

Tweede prijs

Openbaar toilet Reitemakersrijge

fotograaf: *Henk Faber Bulthuis*

Aandacht voor een bekende ruimte in de Stad, op ongebruikelijke wijze vastgelegd. Een mooie ruimte scheppende compositie met het toilet op de voorgrond links, en rechts daarvan een open ruimte die een doorkijk biedt naar de Aa-brug. Niet alleen op de wanden van het toilet vindt allerlei actie plaats, heel komisch: de eigenaar van de fiets lijkt zijn fiets mee naar binnen te willen nemen.

Mooi detail: op de achtergrond rechts staat een mobiel toilet van een bouwbedrijf.

Derde prijs

Kermis Grote Markt

fotograaf: *Jascha Hoste*

De kermis nodigt altijd uit tot feestelijke, kleurrijke opnames. Hier vallen vooral de cirkelvormen op, niet alleen van het draaiende reuzenrad, maar zeker ook van de ruimte die in één beeld gevangen is met alle gebouwen die van de linkerbovenhoek onderlangs helemaal doorgaan tot aan de rechterbovenhoek. De Martinatoren staat er als eeuwenoud rustpunt bij. De ruimte wordt gebruikt om met veel beweging en vrolijke verlichting feest te vieren.

*Onze dank aan Bert Kadijk,
onze sponsor van Foto Sipkes,
Poelestraat 19.
Hij heeft de zeven foto's die de jury
heeft uitgekozen vergroot.*

Eervolle vermeldingen

Suikerunie

fotograaf: *Willemien Mensinga*

De kale lege ruimte van het immense Suikerunieterrein. Een half gesloopte fabriekshal, een losstaande schoorsteen. Het is een terrein waar in het verleden kenmerkende bedrijvigheid van Groningen plaatsvond, en dat nu wacht op een nieuwe invulling. Op de achtergrond staan onnadrukkelijk, achter de reling van de ringweg, drie horizonbepalende gebouwen van de Stad: de Martinatoren, de Aa-toren en de Zwarte Doos.

Tango in Stad

fotograaf: *Elly Reuter*

Het Waagplein als dansvloer! Een creatief gebruik van de ruimte in de binnenstad. Een fraai contrast tussen de fantasierijke beweging van de tango en het statische lijnenspel in de tegels van het Waagplein en de gevel van het stadhuis. Van een afstand kijken Stadgers onbewogen toe.

Sporen

fotograaf: *Jacco van der Zwan*

Het Stadsbalkon, vaak verguisd, maar op deze manier fraai in het licht gezet. Een open ruimte, bekend bij zowel Groningers als iedereen die per trein of bus van elders arriveert, 's nachts, zonder bezoekers. De aanwezigheid van veel menselijke activiteit komt tot uitdrukking door de lichtstrepen van auto's. De altijd aanwezige fietsen zijn net nog te zien in de stalling.

Sfeerbeeld Groningen: Oosterhaven

fotograaf: *Eric Veth*

Een stralende foto van een rij gebouwen aan de Oosterhaven. Fraaie compositie, waarbij het torentje rechts wordt gespiegeld door de punt van het Rabo-gebouw links. Mooi is ook de blauwe omlijsting van de foto. De lucht die weerspiegelt in het water. Ook het oranje van het bankgebouw komt weer terug in de oranje baksteen van sommige woningen. De ruimte zit vooral in de Oosterhaven die een aanzicht geeft op deze rij woningen.

Paul Nieuwenhuis, voorzitter
Piet Spijk, Dirk Nijdam, Algemeen directeur van het Groninger Forum, Ben Radema, beheerder kunstcollectie van de gemeente Groningen, Chris Wessels

Eerste prijs

Sfeerbeeld Groningen Oosterkade

Eric Veth

Tweede prijs

Openbaar toilet Reitemakersrijge

Henk Faber Bulthuis

Derde prijs

Kermis Grote Markt

Jascha Hoste

Eervolle vermelding

Suikerfabriek

Willemien Mensinga

Eervolle vermelding

Tango in Stad

Elly Reuter

Eervolle vermelding

Sporen

Jacco van der Zwan

Eervolle vermelding

Sfeerbeeld Groningen:

Oosterhaven

Eric Veth

Dertig jaar Vrienden van de Stad, wat doen we en wat bereiken we?

Nu we dertig jaar bestaan is het een goed moment even stil te staan bij het nut van onze stichting (verder genoemd 'Vrienden'). Hoe bepaal je dat? Het meest eenvoudige zou zijn simpel de successen op te tellen.

Maar zo eenvoudig ligt dat niet. Er zijn altijd wel wat voorbeelden aan te geven waarvan we kunnen zeggen dat ze zijn uitgekapt zoals wij graag willen. Maar vaak is dat mede te danken aan inzet van anderen, anderen waar we zo nodig mee samenwerken om iets te bereiken.

Maar wat is dan het nut van de Vrienden?

Laat ik daarvoor beginnen bij de start van de Vrienden. Het begin van de jaren tachtig werd gekenmerkt door een stadsbestuur dat gericht was op een snelle groei en ontwikkeling. Alle ruimte geven aan de economie speelde daarbij de hoofdrol. Voorzichtig omgaan met de omgeving, in ons geval betreft dat de historische binnenstad, werd gevoeld als belemmerend voor ontwikkeling. Het was de tijd van ingrijpende plannen, zo ingrijpend dat architect Pieter de Vrieze (die net de Martinikerk had gerestaureerd) zich daaraan ergerde. Hij zag dat belangrijke historische waarden werden bedreigd en nam het initiatief om de Stichting Vrienden van de Stad Groningen op te richten. Die moest tegendruk aan de gemeente geven om ontwikkelingen goed te laten passen in de historische omgeving. Een belangrijk wapenfeit van de Vrienden in die tijd was het behoud van het Zuiderpark. De gemeente wilde dit park transformeren in een gebied vol moderne kantoren. Maar het Zuiderpark is een fraai stukje stad met statige gebouwen en veel groen, gelegen aan de rand van wat door Alva ooit was bedoeld als 'Citadel van Groningen'. De gemeente heeft na veel protest de plannen niet doorgezet. Het Zuiderpark is nu nog het enige stukje stad langs de zuidkant van het Verbindingskanaal dat niet is veranderd.

Zit het nut in dergelijke successen? Zo'n

succes is mooi maar is zeker niet bepalend voor het nut van de Vrienden. We zijn een stichting met een bijzondere opdracht, te lezen in onze doelstellingen. De aanzet: 'we komen op voor de ruimtelijke kwaliteit van de stad Groningen' geeft al aan dat we genuanceerd te werk gaan. Wij kunnen en mogen niet zwart-wit denken. Dus kan onze werkwijze meestal niet die zijn van bijvoorbeeld een actiegroep die slechts één beperkt doel nastreeft. Het gaat ons om de stad als geheel. Die moet zijn historische herkenbaarheid en waarden behouden en tegelijkertijd zal de stad zich moeten kunnen ontwikkelen. Groningen is een levende stad waar veel gebeurt. Dat is prachtig, maar maakt het extra nodig om zorgvuldig met onze waarden om te gaan. Daar letten we dus op. Hoe doen wij dat? Dat is voor een buitenstaander niet altijd even helder. Wij voeren lang niet altijd bezwarenprocedures en zoeken niet altijd nadrukkelijk de pers op. Vandaar dat ik hier eens wat dieper inga op onze manier van werken.

Als wij weten dat er plannen zijn die een zodanige ingreep in de historische stad zijn dat er strijd is met onze doelstelling dan verdiepen we ons eerst in die plannen. Soms vragen we RO/EZ om eens over dergelijk plan te praten. In zo'n gesprek geven we al aan waar ons probleem zit. Tegelijkertijd horen we meer over de achtergronden van een plan. Dat betekent dat we inhoudelijk over een plan kunnen discussiëren.

Daardoor ontstaat in ieder geval begrip voor onze bezwaren. Dat betekent niet automatisch dat het ook al wordt aangepast.

Uiteindelijk bepaalt het gemeentebestuur wat er met plannen gebeurt. Als de plannen ons te gortig zijn, gaan we wel de officiële procedure in; we schrijven een zienswijze, praten met raadsleden en spreken veelal ook mondeling in op inspraakbijeenkomsten en bij commissievergaderingen.

Belangrijk is dat we daarbij goede argumen-

ten gebruiken en niet 'zo maar wat roepen'. Dat is nodig om geloofwaardig te zijn en respect op te bouwen en te behouden. Ik moet eerlijk zijn, we krijgen lang niet altijd gelijk, maar het komt wel veel voor dat een deel van onze bezwaren worden ingewilligd.

Belangrijk is overigens dat ook andere organisaties of burgers een vergelijkbaar bezwaar hebben. Dat geeft meer gewicht aan onze mening. We zoeken daarom in bepaalde gevallen medestanders om samen op te treden richting gemeente. Dat is succesvol. Recent is dat gebleken bij de bestemmingsplannen voor de binnenstad. We werken daar samen met de bewonersorganisatie Binnenstad Oost, de buurtvereniging A-Kwartier, alsmede met de erfgoedvereniging Bond Heemschut onder de koepel 'Platform cultureel erfgoed Groningen'. We hebben gezamenlijk bezwaren ingediend en hebben bijvoorbeeld bereikt dat in de straten niet ongenueanceerd alle gebouwen mogen worden opgehoogd. Ook hebben we gepleit voor het vrijhouden van achter-terreinen van hoge bebouwing. Dat is nu in de binnenstad geregeld.

Dergelijke voorbeelden hebben we meer. Het voordeel van onze stichting is in die gevallen dat wij voor de hele binnenstad een visie hebben. Veel organisaties bestrijken een beperkt gebied en hebben een beperkte doelstelling. Hun aanpak is daardoor veelal enigszins beperkt. Wij zijn dan de ondersteunende pijler doordat we de problematiek op een hoger plan kunnen tillen, toepasbaar voor de hele binnenstad.

Maar het maken van bezwaren richting gemeente is maar een deel van wat we doen. Over belangrijke onderwerpen organiseren

we ook debatten of lezingen. Zo hebben we destijds een debat over de nieuwe Oostwand van de Grote Markt georganiseerd, waar heftig werd gediscussieerd. Ons recente lustrumdebat is ook een voorbeeld. Het ging over de toekomst van de binnenstad nu er sprake is van grote veranderingen in het koopgedrag van het publiek en van negatieve gevolgen van de crisis. Zo'n debat is voor het publiek interessant maar ook voor ons als bestuur van de Vrienden. Je hoort ideeën en gedachten over de toekomst van de stad: je krijgt informatie over nieuwe plannen en achtergronden. Kortom: deze activiteiten zijn goed voor het bevorderen van belangstelling voor de stad. Ook onze excursies spelen hierbij een rol. Het bezichtigen van nieuwe stadsontwikkelingen of gebouwen laat aan den lijve beleven wat er gebeurt. Maar ook het bezoeken van historische gebouwen, eventueel met nieuwe functies erin, biedt de mogelijkheid om de belangstelling voor de stad levendig te houden. We vinden dus ook dat we een informatiefunctie hebben. Alweer heel wat jaren geleden (in 1991) hebben we daar zelfs een specifiek en geslaagd project voor opgezet: het plaatsen van informatieborden op 44 monumenten in de stad. Deze borden zijn er nog steeds en we horen vaak dat ze echt worden gelezen door bezoekers van de binnenstad.

Ik wil afsluiten met het nieuwste naar mijn mening nu al geslaagde voorbeeld: ons lustrumboek 'Plekgebonden bouwen aan de binnenstad van Groningen'. Dat geeft een goed beeld van wat we de afgelopen dertig jaar zoal hebben gezegd over inpassing van gebouwen in de binnenstad. Het gaat in dit

boek dus niet over het hele brede terrein waar we ons mee bezig houden, maar geeft wel een goed beeld van onze inzet op het belangrijke terrein van bouwen in de binnenstad. In het boek is een DVD opgenomen waarop de geschiedenis van de stad is uitgebeeld. Ik beveel het boekje dan ook van harte aan. Het is voor 15 Euro (excl. verzendkosten) te bestellen op onze website: www.vriendenstadgroningen.nl

Om u een indruk te geven hiernaast een afbeelding van het boek.

PIETER BOOTSMA
TINEKE VOUIJS

Een avondje Ruimte en Wonen

's Middags op 3 december viel bij mij een pamflet op de mat. *Verzet tegen de Flat*, een noodkreet uit de noordwestelijke schilwijken rondom het stadscentrum. *Vastgoedondernemers (Veldboom, Bulten, Roggen etc.) kopen in onze buurten alle voormalige niet-woningen op (cafeetjes, garages, bedrijfspandjes, maatschappelijke functies, biljarts etc.) en bouwen deze uit tot flinke kamertorens*" staat in het pamflet te lezen. Een mooie opmaat - zoals zou blijken - voor een bezoek 's avonds aan de vergadering van de commissie Ruimte en Wonen van de gemeenteraad.

De nieuwe stadsbouwmeester en de welstand

We zitten op de publieke tribune om namens het Platform Cultureel Erfgoed Groningen in te spreken over de benoeming van de nieuwe stadsbouwmeester die tot taak krijgt uitvoering te geven aan het Groningse welstandsbeleid. Tineke Vooijs, sprekend namens het Platform, wijst de commissie erop dat de benoeming van een medewerker van het ook in de stad gevestigde architectenbureau *de Zwarte Hond* nu niet bepaald bijdraagt aan het beeld van het onafhankelijke oordeel bij de welstandsbeoordeling. De strijd is echter beslist. De benoeming is al een feit en wat kan ik dan nog, zegt het raadslid Dijk (SP) dat zich in een vorige vergadering met hand en tand verzette tegen het afschaffen van de welstandscommissie, hartewens van de VVD. Het is merkwaardig dat de gemeenteraad zich niet schijnt te realiseren dat de afspraak die met de nieuwe stadsbouwmeester gemaakt is dat hij terzijde zal treden wanneer er projecten aan de orde komen waarbij de Zwarte Hond is betrokken, ertoe leidt dat men in dat geval niets aan de stadsbouwmeester heeft. Dat

zal dus bijvoorbeeld het geval zijn bij de opstelling van het stedenbouwkundige plan voor het stationsgebied door de Zwarte Hond, misschien wel het belangrijkste project van de komende jaren in Groningen. Waar Tineke Vooijs meer succes mee heeft bij verschillende raadsleden is met haar kritiek op de ontoegankelijkheid van de welstandsprocedure. Wanneer weet je wanneer een welstandsbeoordeling, een beoordeling die in de openbaarheid dient plaats te vinden - art. 12b lid 2 van de woningwet - aan de orde is? Ze vindt op de website van de gemeente slechts mededeling van zaken die de afgelopen week in behandeling zijn genomen. Het welstandsoordeel kan dan al gegeven zijn. Gemeenteraadsleden vragen om opheldering, de wethouder geeft toe dat de snelheid die men wil betrachten er toe kan leiden dat pas achteraf mededeling gedaan kan worden van de welstandstoetsing. Maar het is altijd mogelijk dat men achteraf het advies krijgt toegelicht. En ach, bij de welstandscommissie werd dan wel van te voren het toetsingsmoment aangekondigd, maar mee- of inspreken mocht je toch niet. Dat bleef uitsluitend voorbehouden aan de vertegenwoordiger van degene die het plan ingediend had. Al met al wordt wel duidelijk dat de transparantie van het proces beter gewaarborgd was bij de welstandscommissie. Nu de gemeenteambtenaren een veel faciliterender rol spelen bij het verwerven van een positief welstandsadvies zal het proces voor de buitenstaander als bijvoorbeeld de overbuurman, die het uitzicht krijgt op het resultaat van de bouw of verbouwing, minder goed zijn te volgen.

Het terras van het Hampshirehotel

Tot welke moeilijkheden een dergelijke

situatie voor de wethouder kan leiden blijkt uit de terras-en paviljoenplannen van het Hampshirehotel aan het Hoornsemeer. De al sinds jaren bestaande plannen die in overleg tussen hotel en gemeente zijn aangepast liggen gevoelig bij de bewoners uit de buurt als men op de insprekers afgaat. Ze vrezen voor hun rust, voor het groen, voor parkerende auto's en voor de aantasting van de Hoornse dijk.

Zal het voorziene paviljoen niet een tweede Noordkaap worden dat gaandeweg is uitgegroeid tot een lawaaiig oord? Ze hekelen het feit dat ze buiten de plannen zijn gehouden. Vervolgens gaan de raadsleden Ubbens (CDA) en Dijk (SP) er vol in en roepen de wethouder ter verantwoording. Van der Schaaf, als door een horzel gestoken, reageert verbolgen: er zijn twee "inloopbijeekkomsten" voor de buurtbewoners geweest en hij heeft pas nog met bewoners gesproken. Het voorontwerp bestemmingsplan is net gepubliceerd en dan begint eerst de officiële inspraakfase. Steen des aanstoets schijnt een besloten bijeenkomst te zijn waar de projectontwikkelaar de raadsleden wel voor uitnodigde maar de buurtbewoners werden geweigerd. Het leidt makkelijk tot het gevoel dat er iets wordt bekookstofd tussen gemeente en projectontwikkelaar achter de rug van de bewoners om.

Zeker, de wethouder heeft formeel volkomen gelijk met zijn verwijzing naar de inspraakprocedure bij het bestemmingsplan. Maar de indruk heeft postgevat dat de gemeente de hotelonderneming teveel faciliteert en het plan ook zijn plan is geworden. Hoe vrij is de gemeente nog in zijn rol als de instantie die bij de vaststelling van het bestemmingsplan de belangen van alle betrokkenen meeweegt. De vergadering komt er deze avond niet uit hoe een dergelijke situatie aan te pakken. In ieder geval verzekert de wethouder dat er naar de burgers goed geluisterd zal worden hoewel dat natuurlijk niet wil zeggen dat er altijd aan hun verlangens zal worden voldaan. Hoe lastig het wordt voor de wethouder indien het gemeentebestuur twee heren dient zoals nu bij de welstand gebeurt, namelijk die van inhoudelijke begeleider van de aanvrager van de omgevingsvergunning en die van afweiger vanuit het algemeen belang, moge uit de optredende verwarring bij het terras- en paviljoenplan aan het Hoornsemeer duidelijk zijn.

Toren achter Hoendiep 53
FOTO: TOM VAN DER MEULEN

De actualisatie van de woonvisie

Waar willen we met het wonen in

Groningen naar toe is de vraag die moet worden beantwoord nu de oude woonvisie met name door de crisis is achterhaald. Het college probeert de gemeenteraad bij die vraag zoveel mogelijk te betrekken door te vragen naar de wensen en bedenkingen van het gezelschap. Behalve een gemeentelijke notitie waarin de dilemma's worden opgesomd die in de woonvisie moeten worden opgelost wordt de discussie ook gestimuleerd door enkele insprekers uit de Korrewegbuurt c.a. en het A-kwartier. De Korrewegbuurt wordt geteisterd door *uit de grond schietende grote/hoge torenflats in de achtertuinen, binnentuinen etc.* zoals te lezen staat in het pamflet uit de noordwestelijke schilwijken. De insprekerster: "De balans raakt zoek. Is er voor de bewoners nog wel plek? De problemen zijn dringend, zorg voor een tussentijdse oplossing. De insprekerster uit het A-kwartier heeft het over projectontwikkelaars die bewust en brutaal grenzen overschrijden. Hun problemen zijn echter in de eerste plaats de consequentie van de nog geldende bestemmingsplannen en eventueel van tekortschietende handhaving. Bulten, Roggen, Veldhoen en hoe die projectontwikkelaars mogen heten wordt weinig in de weg gelegd om hun bouwsels te realiseren. "De stad moet niet op slot" was de kreet van RO/EZ vroeger en de gemeenteraad bleef lang ziende blind en horende doof toen het steeds duidelijker werd welke kant het met de stad op ging. Pas het allerlaatste, onlangs door de raad aangenomen bestemmingsplan van de binnenstad binnen de diepenring, heeft de bouwhoogtenormen aangescherpt. De insprekers bepalen de raadscommissie weer eens bij het onderwerp van de studentenhuisvesting. Een belangrijk dilemma uit de woonvisie-notitie is de 15% norm, het maximaal toegestane percentage aan studentenwoningen in een straat. De regel geldt alleen niet in de binnenstad. Moet de norm afgeschaft, moet de generieke norm worden gehandhaafd, zij het verbeterd en ook toegepast op de binnenstad of moet maatwerk worden geleverd waarbij, afhankelijk van allerlei bestaande condities in de buurten verschillende taakstellingen gelden inzake de studentenhuisvesting? De stellingnames kristalliseren zich uit langs gekende lijnen. Het raadslid Klein Schaarsberg (Student en Stad) wil de norm loslaten: studenten moeten zich kunnen vestigen waar ze willen. De oppositie (SP en CDA) wil doorgaan met een overal geldende generieke regel. De coalitiepartijen met

D66 en Groen Links voorop hunkeren naar maatwerk. Meer concreet, dat houdt in dat in een woonbuurt de diverse belanghebbenden met elkaar in gesprek gaan om vast te stellen aan welke behoefte aan studentenhuisvesting de buurt zal voldoen en zo de spanningen op te lossen. Een idyllisch perspectief! De oppositie (met name SP en CDA) heeft meer oog voor het menselijk tekort, reageert uiterst kritisch en blijft het als een verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid zien om generieke regels uit te vaardigen.

Maatwerk is in de politiek tegenwoordig een zeer populaire oplossing. Het lijkt met name van stal te worden gehaald als de politicus in kwestie het ook niet meer weet.

Al met al zal het de insprekers wel zijn gaan dagen dat deze avond de commissie Ruimte en Wonen hun geen uitkomst kan bieden.

Tenslotte spreekt de wethouder wijze woorden: als hij de woonvisie voor de binnenstad zal schrijven zal hij de doelgroepen voor wie de binnenstad bestemd zal zijn onderscheiden met de condities die zij bij het wonen in de binnenstad behoeven. En daarmee sluit hij aan bij een suggestie die een van de deelnemers aan het debat deed dat plaats vond op onze lustrumavond. Een debat waar het samenwonen van mensen met een verschillende woon en levensstijl uitvoerig aan de orde kwam met inbegrip van de woonproblemen zoals in de Korrewegwijk.

De lege stad

De klok neigt al naar middernacht als de bijeenkomst van de commissie Ruimte en Wonen van de gemeenteraad is afgelopen. Verschillende raadsleden vertrekken naar een uitspanning om bij het genot van een drankje bij te komen van de klappen die men in het debat heeft opgelopen. De voorzitter van de avond ontspant zich op het bordes van het stadhuis door een sigaartje op te steken. Wij dalen de trappen af naar de verlaten Grote Markt. Niets herinnert aan het beeld dat het commissielid Ruddijs (PvdA) tijdens de vergadering schetste van Groningen als een grote stad, een bruisende metropool. Er staat een koude wind en bruisende adolescenten laten zich niet zien. Wij kunnen wandelend naar onze haardsteden met volle teugen van de rust genieten die onze goede stad uitstraalt.

Groen in de Binnenstad

De raadscommissie van Ruimte en Wonen behandelde het nieuwe Bestemmingplan Binnenstad op 18 november. Het gaat hier om de van oorsprong middeleeuwse binnenstad binnen de diepenring. Over dit bestemmingsplan is uitgebreid en in goede sfeer overleg gepleegd tussen ambtenaren van de gemeente met verschillende partijen in de stad, ook met de Vrienden.

We zijn tevreden over het resultaat. Het nieuwe bestemmingsplan is conserverend door bij de bouwhoogte uit te gaan van de bestaande situatie, maar het geeft ook mogelijkheden voor ontwikkeling, zoals aan de zuidzijde van het Zuiderdiep. Er kan niet meer op binnenplaatsen tot vier bouwlagen hoog gebouwd worden en optoppingen zoals in de Herestraat bij het Koude Gat zijn nu niet meer mogelijk.

Er is groen beschermd: de Singels, de Prinsentuin, het Martinikerkhof, de tuinen aan de singels, de tuinen bij de gasthuizen en hier en daar nog een tuin. Het uitgangspunt daarbij waren de ecologische, cultuurhistorische, stedenbouwkundige waarden en/of de aanwezigheid van een monumentale boom.

Niet beschermd groen in de binnenstad dreigt te verdwijnen doordat volgens het bestemmingplan alle niet bebouwde binnengebieden voor 100% tot 4 m hoog bebouwd kunnen worden. Dit leidt tot verdere verstening van het centrum waar al zo veel binnenruimtes achter huizen zijn volgebouwd.

Een totaal versteende binnenstad is als woongebied onaantrekkelijk voor bewoners die zich daar voor langere tijd willen vestigen en graag uitzien op groen vanuit hun achterraam. Gezinnen met kinderen willen graag een tuintje. De binnenstad ontwikkelt zich nu steeds meer tot een studentencampus.

Het Platform stelde voor om alle groene tuinen in de binnenstad te beschermen, ook niet beschermde tuinen hebben ecologische waarden, bevorderen het welzijn van de binnenstadsbewoners en zorgen voor wateropvang. Dit voorstel is uitgebreid besproken in de vergadering van de raadscommissie van Ruimte en Wonen. Uiteindelijk is ons voorstel niet overgenomen door de raad omdat het de invoering van het bestemmingsplan zou vertragen. Het bestemmingsplan zou opnieuw in de inspraak moeten komen met alle gevolgen van dien: weer nieuwe kansen voor projectontwikkelaars om studententorens op binnenterreinen te gaan bouwen.

In plaats van bescherming van alle binnentuinen gaat de gemeente actief adviseren over het aanleggen van daktuinen als compensatie voor verlies van groen bij het dichtbouwen van een tuin. Maar de aanleg van een daktuin en het onderhoud worden niet verplicht.

Tineke Vooijs

Activiteiten

Het bestuur van de *Stichting Vrienden van de stad Groningen* nodigt u uit tot het bijwonen van drie lezingen.

Middeleeuwse waterpoorten

Op 16 januari houdt

Bert Tuin, archeoloog en historicus,

een lezing over Middeleeuwse waterpoorten in de stad Groningen.

Bij de hoog en droog op de Hondsrug gelegen stad Groningen in de Middeleeuwen denkt men niet direct aan waterpoorten. In de Middeleeuwen werden verschillende 'diepen' naar de stad gegraven, Boterdiep, Damsterdiep, Hoendiep, Schuitendiep, maar deze drongen nergens door de stadsmuren en wallen.

Toen het Schuitendiep rond 1470 door het graven van het Lopende Diep met het Reitdiep werd verbonden bleef het water nog steeds buiten de stad. Ook de Drentse A, die via het Reitdiep Groningen met de zee verbond, raakte weliswaar in de 15de eeuw aan de stad maar drong er niet binnen. Die situatie veranderde toen de stad zich uitbreidde. Toch had de stad Groningen ook in de Middeleeuwen al waterpoorten waarvan er twee bekend zijn.

Datum: vrijdag 16 januari 2015

Tijd: 20.00 uur

Plaats: Het HeerenHuis aan de Spilsluizen 9

Herstel van aardbevingsschade en schadepreventie

Op 4 maart houdt

Kor Holstein, restauratiearchitect te Groningen,

een lezing over aardgaswinning in Groningen en rijksmonumenten.

Hij behandelt het ontstaan van de gaswinning en de gevolgen daarvan: de aardbevingen, de oorzaak van schade aan gebouwen in het aardbevingsgebied, herstel van de trillingsschade, de preventieve versteviging van gebouwen en verduurzaming.

Wat is precies schade door aardgaswinning en hoe kunnen gebouwen verstevigd worden? Aan de hand van voorbeelden wordt het een en ander duidelijk gemaakt. Kor Holstein is professioneel betrokken bij schadeherstel en preventieve versteviging in Groningen

Datum: woensdag 4 maart

Tijd: 20.00 uur

Plaats: Het HeerenHuis aan de Spilsluizen

Ontstaan van de plattegrond van de binnenstad

Op 21 april houdt

de stadsarcheoloog Gert Kortekaas een lezing

over het ontstaan van de plattegrond van de binnenstad, het onderwerp waarop hij binnen enige tijd hoopt te promoveren.

Hij gaat in op de resultaten van het onderzoek aan de Grote Markt oostzijde en vooral ook ouder onderzoek. Alles heeft een oorzaak en reden, ook de vorm van de binnenstad.

Datum: dinsdag 21 april

Tijd: 20.00 uur

Plaats: Het HeerenHuis aan de Spilsluizen 9